

Geðheilbrigði til framtíðar: Hlutverk geðhjúkrunarfræðinga í geðrækt, forvörnum og meðferð

Aðalbjörg Finnbogadóttir

Aðalbjörg Finnbogadóttir, sviðstjóri fagsviðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga.

Hjúkrunarþing Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga, sem haldið var síðastliðið haust, var að þessu sinni í samstarfi fagsviðs og fagdeildar geðhjúkrunarfræðinga undir yfirskriftinni *Geðheilbrigði til framtíðar. Hlutverk geðhjúkrunarfræðinga í geðrækt, forvörnum og meðferð*. Á þinginu var horft til framtíðar hvað varðar geðheilbrigði barna og unglunga, fullorðinna og aldraðra og var sérstök áhersla lögð á hlutverk, framlag og áherslur hjúkrunarfræðinga sem starfa innan geðhjúkrunar. Hjúkrunarþingið var hluti af stefnumótunarvinnu félagsins um eflingu geðhjúkrunar og geðheilbrigðis landsmanna með frekari þátttöku geðhjúkrunarfræðinga og sérfræðinga í geðhjúkrun. Stefnan mun verða kynnt í skýrslu sem fagsvið og fagdeild geðhjúkrunarfræðinga vinna að.

Mörg áhugaverð framsöguerindi voru flutt, meðal annars um meðferðarsamband sem hornstein geðhjúkrunar, síbreytilegar þarfir samfélagsins fyrir geðhjúkrun, um sérfræðinga í geðhjúkrun. Auk þess voru athyglisverðir fyrirlestrar um hlutverk hjúkrunarfræðinga í geðheilbrigðisþjónustu ungbarna, grunnskólubarna og unglunga, fullorðinna og aldraðra þar sem áhersla er lögð á geðrækt, forvarnir, meðferð og endurhæfingu einstaklinga með geðrænan vanda og fjölskyldna þeirra.

Á þinginu unnu hjúkrunarfræðingar einnig í hópum þar sem rætt var um tækifæri og nýsköpun í geðhjúkrun á Íslandi, helstu vaxtarsprotu í geðhjúkrun og þætti sem hjúkrunarfræðingar ættu að taka að sér til að bæta geðheilbrigði landsmanna. Þá var einnig skoðað hvaða menntun og þjálfun hjúkrunarfræðingar þurfi til að geta sinnt auknum og síbreytilegum kröfum geðheilbrigðisþjónustunnar til framtíðar. Framlag vinnuhópanna verður nýtt í stefnumótunarvinnu félagsins um eflingu geðhjúkrunar og geðheilbrigðis landsmanna.

Viðhorf hjúkrunarfræðinga mikilvæg í framþróun íslenskra heilbrigðismála

Sérstakur gestur hjúkrunarþingsins var Guðrún Sigurjónsdóttir, sérfræðingur í velferðarráðuneytinu. Kynnti hún nýlega samþykktu stefnu og aðgerðaáætlun Alþingis í geðheilbrigðismálum til næstu fjögurra ára. Guðbjörg Pálsdóttir, starfandi formaður Fíh, lagði áherslu á í ávarpi sínu að samhljómur væri milli velferðarráðuneytisins annars vegar, sem leggur áherslu á að tryggja samþætta og samfellda þjónustu fyrir einstaklinga með geðröskun, og geðhjúkrunarfræðinga hins vegar, sem byggist að miklu leyti á samstarfi og samvinnu við aðrar heilbrigðisstéttir, til að tryggja samfellda og samhæfða umönnun og eftir meðferð. Því væri mikilvægt að fulltrúi velferðarráðuneytisins færi með af þinginu þau skýru skilaboð hjúkrunarfræðinga að það sé nauðsynlegt fyrir framþróun íslenskra heilbrigðismála að skoðanir hjúkrunarfræðinga heyrast skýrt og greinilega og að á þær sé hlustað. Hjúkrunarfræðingar hafa þekkinguna og nú þurfi að leggja áherslu á að þeir hafi áhrif. Ítrekaði hún að hjúkrunarfræðingar væru tilbúnir til að taka sæti í þeim starfshópum, geðheilsuteymum, þverfaglegum teymum og því sem til þarf til að greiða götu þeirra sem þurfa á þjónustunni að halda enn frekar.

Meginmarkmið stefnu og aðgerðaáætlunar í geðheilbrigðismálum er að stuðla að aukinni vellíðan og betri geðheilsu landsmanna og virkari samfélagsþátttöku einstaklinga sem glíma við geðröskun.

Aukin vellíðan, bætt geðheilsa og virkari samfélagsþátttaka

Meginmarkmið stefnu og aðgerðaáætlunar í geðheilbrigðismálum er að stuðla að aukinni vellíðan og betri geðheilsu landsmanna og virkari samfélagsþátttöku þeirra sem glíma við geðröskun. Undirmerkið fela í sér að þjónusta við sjúklinga sé samþætt og samfelld, að uppeldisskilyrði barna stuðli að vellíðan þeirra og að einstaklingum sé ekki mismunad á grundvelli geðheilsu. Ýmsar aðgerðir eru settar fram til að ná þessum markmiðum. Má þar nefna aukna geðræna þjónustu innan heilsugæslunnar, fjölgun geðheilsuteyma, styrkingu barna- og unglingageðdeildar Landspítala og aukinn stuðning við börn sem eiga foreldra með geðvanda. Að mati félagsins og fagdeildar geðhjúkrunarfræðinga eru þetta allt atriði sem geðhjúkrunarfræðingar og sérfræðingar í geðhjúkrun geta og eiga að taka þátt í. Einnig er þar að finna tillögu um að efla þekkingu starfsfólks á hjúkrunarheimilum vegna þjónustu við íbúa með geðröskun sem að mati félagsins ætti að vera í umsjá hjúkrunarfræðinga og sérfræðinga í öldrunar- og geðhjúkrun.

Einnig eru settar fram aðgerðir varðandi bætt uppeldisskilyrði barna sem byggjast einkum á forvörnum. Lagt er meðal annars til að teymi verði stofnað til að sinna ráðgjöf og styðja foreldra og aðra aðstandendur, stuðlað verði að markvissri geðrækt í skólum, skimað verði eftir kvíða og þunglyndi meðal grunnskólabarna og viðeigandi meðferð veitt eftir þörfum og

leitað verði árangursríkrar meðferðar til að draga úr sjálfsvígum meðal ungmenna. Allt eru þetta þættir sem hjúkrunarfræðingar innan heilsugæslunnar, skólahjúkrunarfræðingar og geðhjúkrunarfræðingar, gætu lagt lið með þekkingu sinni og reynslu og því nauðsynlegt að hafa þá með í þeim starfsþópum og teymlum sem mynduð verða til að fylgja verkefnum eftir.

„Lagt er meðal annars til að teymi verði stofnað til að sinna ráðgjöf og styðja foreldra og aðra aðstandendur, stuðlað verði að markvissri geðrækt í skólum, skimað verði eftir kvíða og þunglyndi meðal grunnskólabarna og viðeigandi meðferð veitt eftir þörfum og leitað verði árangursríkrar meðferðar til að draga úr sjálfsvígum meðal ungmenna.“

Stefna félagsins í geðhjúkrun er mikilvægt innlegg hjúkrunarfræðinga til bættrar geðheilsu landsmanna og geðheilbrigðisþjónustu sem vonandi nýttist í aðgerðum stjórnvalda í geðheilbrigðismálum. Væntanleg skýrsla fagsviðs og fagdeildar geðhjúkrunarfræðinga verður kynnt heilbrigðisráðherra um leið og hún verður tilbúin.

HJÚKRUN 2017 er vísindaráðstefna haldin í samstarfi eftirfarandi aðila:

Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga
Hjúkrunarfræðideildar HÍ
Hjúkrunarfræðideildar HA
Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins
Landspítala

Auglýst eftir ágripum

HJÚKRUN 2017

Fram í sviðsljósið

Ráðstefnan verður haldin á **Hilton Reykjavík Nordica** dagana **28.-29. september 2017**

Boðið verður upp á fyrirlestra, vinnusmiðjur og veggspjaldakynningar.

Umsóknafrestur til að senda inn ágrip er til **29. maí 2017**
Sjá nánar undir fagsviði á **www.hjukrun.is**

